

Základy práva pro neprávniky

-

Pracovní právo

Co je pracovní právo?

- Pracovní právo – to je život
- Všude kolem nás
- Produktivní věk
- Cca 4 mil. zaměstnanců

Funkce pracovního práva ...

Kam šáhnout ...

- Právní řád
- Pracovněprávní normy
- Vnitropodnikové směrnice
- Smlouva

Kam šáhnout ...

- Listina základních práv o svobod
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce

Kam šáhnout ...

- Úmluvy Mezinárodní organizace práce
- Sekundární i primární právo EU
- Evropská sociální charta
- Mezinárodní smlouvy (např. Pakt o občanských a politických právech)

Význam pracovního práva?

– Úprava soukromoprávních vztahů

– Ochranná fce

– Dispoziční pravomoc

– Výběrová řízení

Pracovní právo jako právní odvětví

- Samostatné právní odvětví

- Kvalita právních vztahů
- Metoda regulace

- Právní vztahy při výkonu závislé práce

- Námezdní, nesamostatné

- Existence jiné, než samostatné práce???

Vývoj_regulace ovlivněná veřejným zájmem

– Kogentní normy se objevují od 2. poloviny 19 století

- Primární ochrana

- BOZP
- Zákaz dětské práce
- Maximální délka směny
- Minimální bezpečnostní standardy

- Ochrana zaměstnanců

Vývoj – vydělení z občanského práva

- Pracovní právo „*jest spíše jen souborný název pro předměty nové právnické disciplíny, než ustálený právní pojem*“ (Hácha, 1934)
- Diskutované odvětví – 1. republika
- Osamostatnění 2. polovina 20. století
 - Zák. č. 65/1965 Sb., zákoník práce

Postavení v rámci právního řádu ...

– Ústavní právo – Hlava IV. LZPS

– Mezinárodní právo a právo EU

International
Labour
Organization

– Správní právo

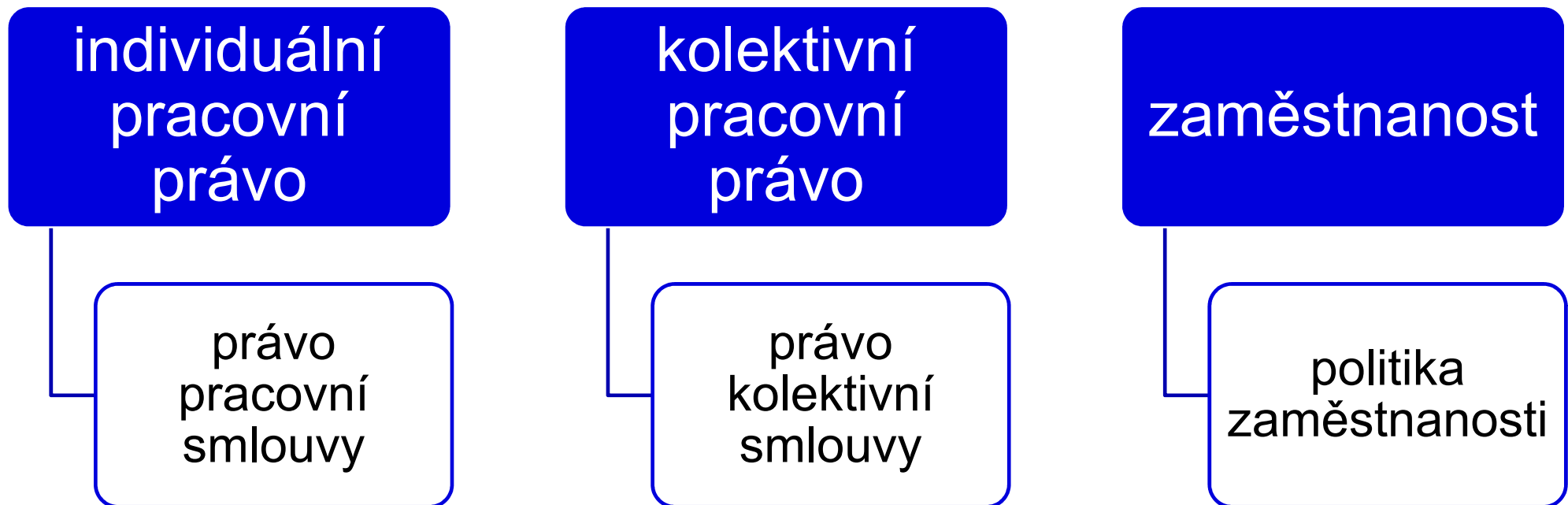
– Právo sociálního zabezpečení

Zaměstnanec: Nový Adam		Útvar: 001	Typ PP: HPP	8/2016	
Zaměstnavatel: NeoTax, s. r. o., Jemnická 1138/1, 140 00 Praha 4		ZP: 111	Evid. číslo: 39		
Fond pracovní doby: 184/23	Odpracované dny: 23 Odpracované hodiny: 184	Průměr PPÚ: 225,85	Dovolená nárok: 25	Dovolená čerpání: 18	Dolovená zůstatek: 7
Základní mzda:	35 000	Hrubá mzda:		42 000	
Osobní ohodnocení:	2 000	Superhrubá mzda:		56 300	
Mimořádná odměna:	5 000	Čistá mzda:		31 005	
Sociální poj. firmy: 10500	Záloha na daň: 8445	Srážky:		0	
Zdravotní poj. firmy: 3780	Sleva na poplatníka: 2070	K výplatě na účet:		31 005 Kč	
Sociální poj. zam.: 2730	Ostatní slevy: 0				
Zdravotní poj. zam.: 1890	Daň po slevě: 6375				

Pracovní právo – soukromoprávní odvětví?

System pracovního práva ...

Můžu si vůbec něco domluvit ... ???

- Autonomie vůle – východisko soukromého práva
- Dispozitivita (možnost odchýlení se)
 - Pracovněprávní specifika
- Možnost odchýlení – volní uvážení – svobodná vůle stran
 - Minimax
 - Jednostranná kogence (ust. § 363)

Subsidiární použití občanského zákoníku ...

- lex specialis vs. lex generalis
- princip subsidiarity
 - ust. § 2401 OZ
 - podpůrné působení
 - !!! vždy v souladu se základními zásadami pracovního práva

Předmět úpravy ...

- Pracovněprávní vztahy
 - Souvisí s výkonem závislé práce
- Závislá práce
 - v základním pracovněprávním vztahu
- ???
 - Výkon funkce
 - Poskytování služeb (švarcsytém)

Předmět úpravy ... závislá práce

– znaky

- osobní výkon práce
- nadřízeno vs. podřízenost (??? dispoziční pravomoc)
- jménem zaměstnavatele
- podle pokynů zaměstnavatele

– podmínky výkonu práce

- úplatnost
- na náklady zaměstnavatele
- na odpovědnost zaměstnavatele
- v pracovní době
- na pracovišti

Základní pracovněprávní vztahy ...

- pracovní poměr
- právní vztahy založené některou z dohod
 - dohoda o provedení práce
 - dohoda o pracovní činnosti
- ???
 - brigádník
 - důchodce
 - student
 - úřednice na katastru nemovitostí
 - policista

PRÁVNÍ POMĚRY
PŘI VÝKONU
ZÁVISLÉ PRÁCE
VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Jan Horecký, Petr Machálek

Subjekty ...

- osoby pohybující se na trhu práce

- základních vs. odvozené pracovněprávní vztahy
 - ? uchazeč o zaměstnání
 - ? zaměstnanec
 - ? zaměstnavatel
 - ? úřad práce?
 - ? MPSV
 - ? inspekce práce

Subjekty – zaměstnanec ...

- ust. § 6 zákoníku práce

„Zaměstnancem je fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“

- ??? možno právnická osoba?

- subsidiární použití zákoníku práce

- statusové otázky

- !!! zvláštní kategorie zaměstnanců

- zvláštní pracovní podmínky

Subjekty – zaměstnavatel ...

– Ust. § 7 zákoníku práce

„Zaměstnavatelem je osoba, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“

- ??? možno právnická osoba?

– Subsidiární použití zákoníku práce

??? vedoucí zaměstnanec

- zvláštní pracovní podmínky

Vznik pracovního poměru – postup před ...

- výběrové řízení
 - kritéria stanovuje zaměstnavatel
 - požadavky vs. předpoklady
- zakázané otázky
 - ochrana osobnosti (osobní údaje)
- vstupní lékařská prohlídka
 - ??? kdo platí

Pracovní poměr ...

- základní pracovněprávní vztah
- synallagmatický právní vztah
 - vzájemná práva a povinnosti
 - ust. § 38 zákoníku práce

???

- úředník ÚSC
- vězeňská služba
- referentka Úřadu práce

Pracovní poměr ...

– založení

- pracovní smlouva
- jmenování
- ??? volba
- ??? dohoda o provedení práce

– vznik

- ??? podpis pracovní smlouvy (den)
- ke dni sjednanému v pracovní smlouvě jako den nástupu do zaměstnání
- den jmenování na pracovní místo vedoucího zaměstnance

PRACOVNÍ SMLOUVA

Zaměstnavatel:
se sídlem:
IČ:
zastoupen:
zapsaný v Obchodním rejstříku vedeném soudem v
oddíl vložka č.
(dále jako „zaměstnavatel“)

a

Zaměstnanec:
naroden/a:
bytem:
(dále jako „zaměstnanec“)

uzavírají podle Zákoníku práce tuto
pracovní smlouvu:

I.

1. Pracovní poměr vzniká dnem:
2. Druh práce:
3. Místo výkonu práce:
4. Pracovní poměr se sjednává na:
- dobu určitou do
- dobu neurčitou
5. Pracovní poměr se sjednává:
- se zkušební dobou do
- bez zkušební doby
6. Týdenní pracovní doba hodin je rozvržena:
- rovnoměrně
- nerovnoměrně

II.

Účastníci této smlouvy shodně potvrzují, že zaměstnanec byl řádně seznámen s právy a povinnostmi, které pro něho vyplývají z této pracovní smlouvy, jakož i s pracovními podmínkami a předpisy o bezpečnosti při práci. Zaměstnanec prohlašuje, že byl řádně seznámen se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožárními předpisy a nutnosti jejich bezpodmínečného dodržování.

III.

Zaměstnavatel se touto smlouvou zavazuje přidělovat zaměstnanci sjednaný druh práce a odměňovat jej za vykonanou práci mzdou. Zaměstnanec se zavazuje, že bude plnit všechny práce osobně, svědomitě a řádně, plnit zákonné a smluvní povinnosti zaměstnanců a bude plně respektovat pokyny vedení společnosti a vnitřní předpisy zaměstnavatele. Sjednaný obsah pracovní smlouvy lze změnit, dohodnou-li se zaměstnavatel se zaměstnancem na jeho změně. Změna musí být provedena písemně.

IV.

Vypovědní doby:
- jsou stanoveny ustanoveními Zákoníku práce
- jsou stanoveny vnitřním předpisem

Tisk OPTIS, s.p.a. - CPNIA, tel. 503 777 381, 503 777 333, fax 503 777 316, www.optis.cz

Doc 10/08 OP 134

Pracovní smlouva – náležitosti ...

– Forma

- písemná, ale ...
- ust. § 20 zákoníku práce – relativní neplatnost

– Obsah (podstatné náležitosti)

- místo výkonu práce
- den nástupu do práce
- druh práce

??? pracovní náplň

??? pracovní doba

??? mzda

Zkušební doba ...

- Období na zkoušku
 - snazší rozvázání pracovního poměru
 - Sjednání písemně
 - Nejpozději v den vzniku pracovního poměru
 - Délka
 - max. 3 měsíce
 - max. 6 měsíců (vedoucí zaměstnanci)
 - max. polovina trvání pracovního poměru
- ??? možno prodloužit

Doba trvání pracovního poměru ...

- Pracovní poměr na dobu určitou vs. na dobu neurčitou
- Ust. § 39 zákoníku práce
 - není-li sjednáno jinak, doba neurčitá ??? nutno sjednat v pracovní smlouvě?
- Zvláštní pravidla
 - sezónní práce
 - úředníci ÚSC
 - záskok za rodičovskou

Dohody o pracích mimo prac. poměr ...

- Doplňkové způsoby
 - primárně pracovní poměr
- Dohoda o provedení práce
 - max. 300 hodin v kalendářním roce
- Dohoda o pracovní činnosti
 - max. 1/2 stanovené týdenní pracovní doby
- Písemná forma

Dohody – flexibilita ...

- prostor pro autonomii vůle stran
- ust. § 72 zákoníku práce (vyloučené instituty)
 - dovolená
 - pracovní doba
 - odměňování
 - cestovní náhrady
 - skončení pracovního poměru
- jednoduché rozvázání

Odměňování ...

- Mzda vs. plat
- Sjednaná vs. mzdový výměr
- Minimální vs. zaručená mzda
- Volnost vs. platové tabulky
- Pravidelný termín výplaty vs. splatnost

Pracovní doba ...

- Dispoziční pravomoc
- Stanovená týdenní pracovní doba
- Zkrácená vs. kratší
- Pružné rozvržení

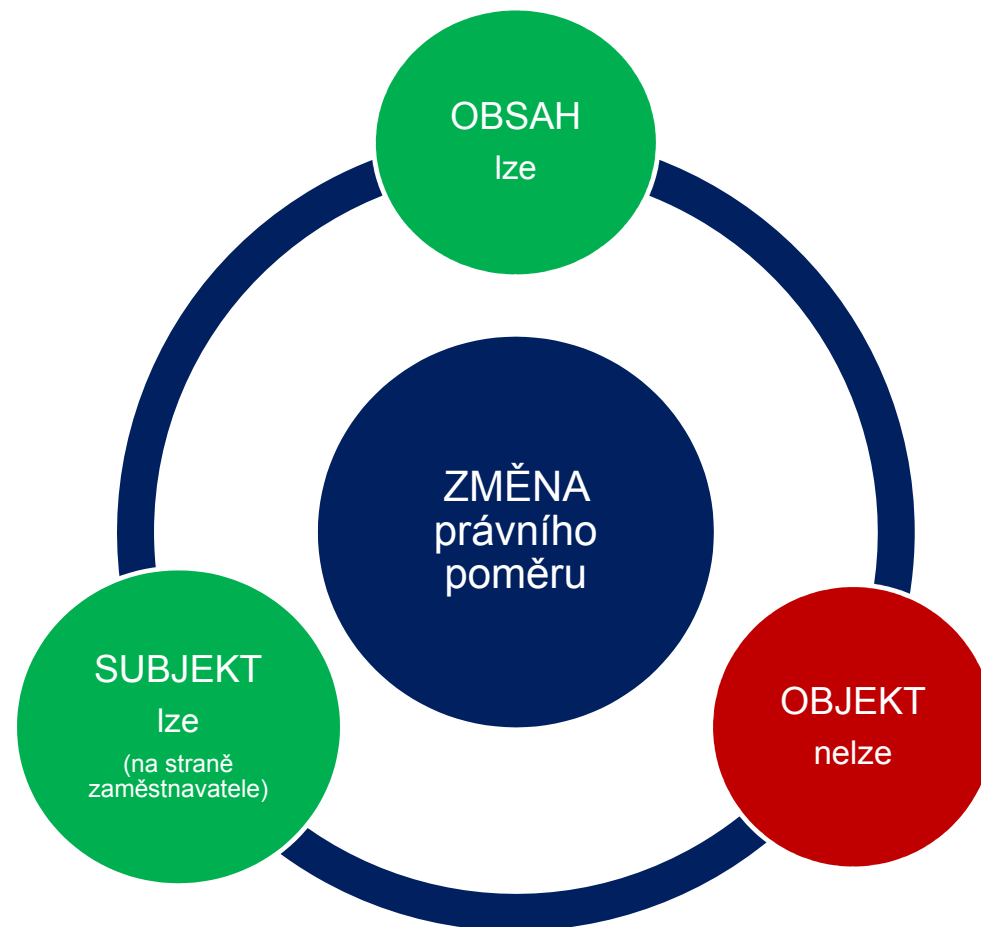
Pracovní doba ...

- Lze pracovat 7 dní v týdnu?
 - Doba odpočinku
- Přestávka v práci na jídlo a oddech
 - „mám hlad, jdu jíst“
- Bezpečnostní přestávky
- Dovolená
 - „šéfe, беру si dovolenou!!“

Změny základních PPV ...

- ZPPV = právní poměr
- Prvky právního poměru
 - Subjekt
 - Objekt
 - Obsah

??? Změna v objektu???

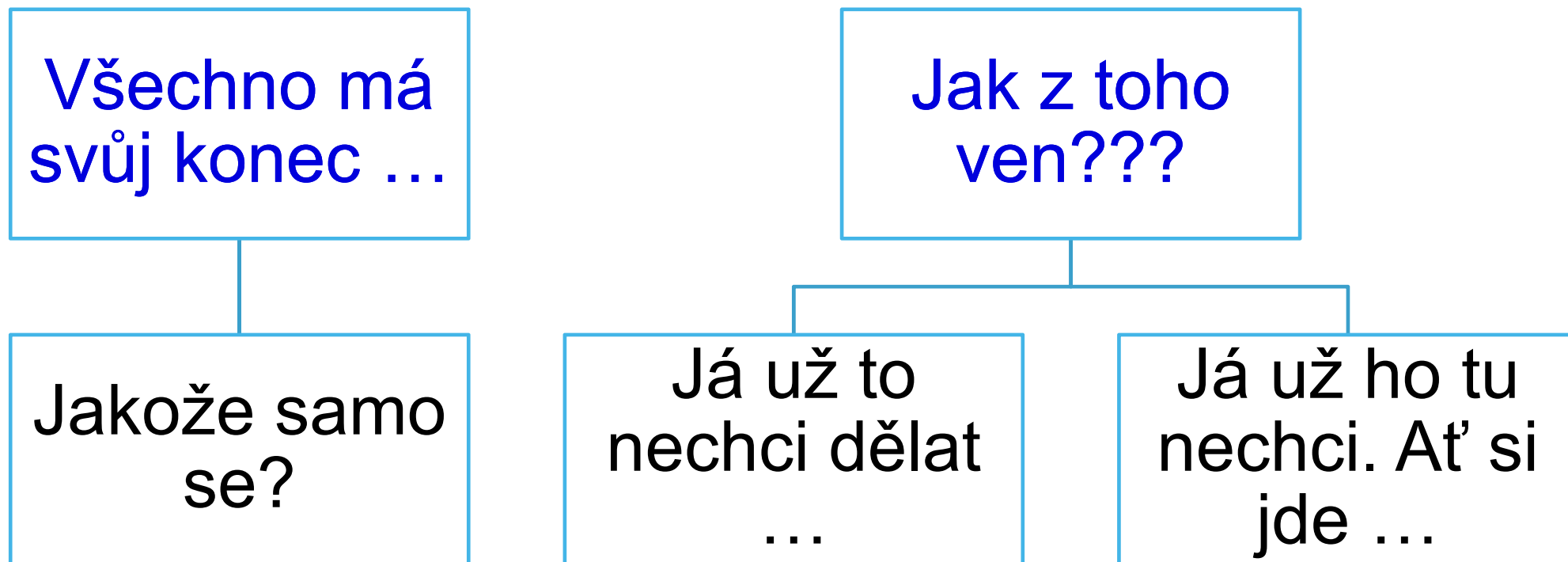
Změna v obsahu ... změna v místě

pracovní cesta (§ 42 ZP)

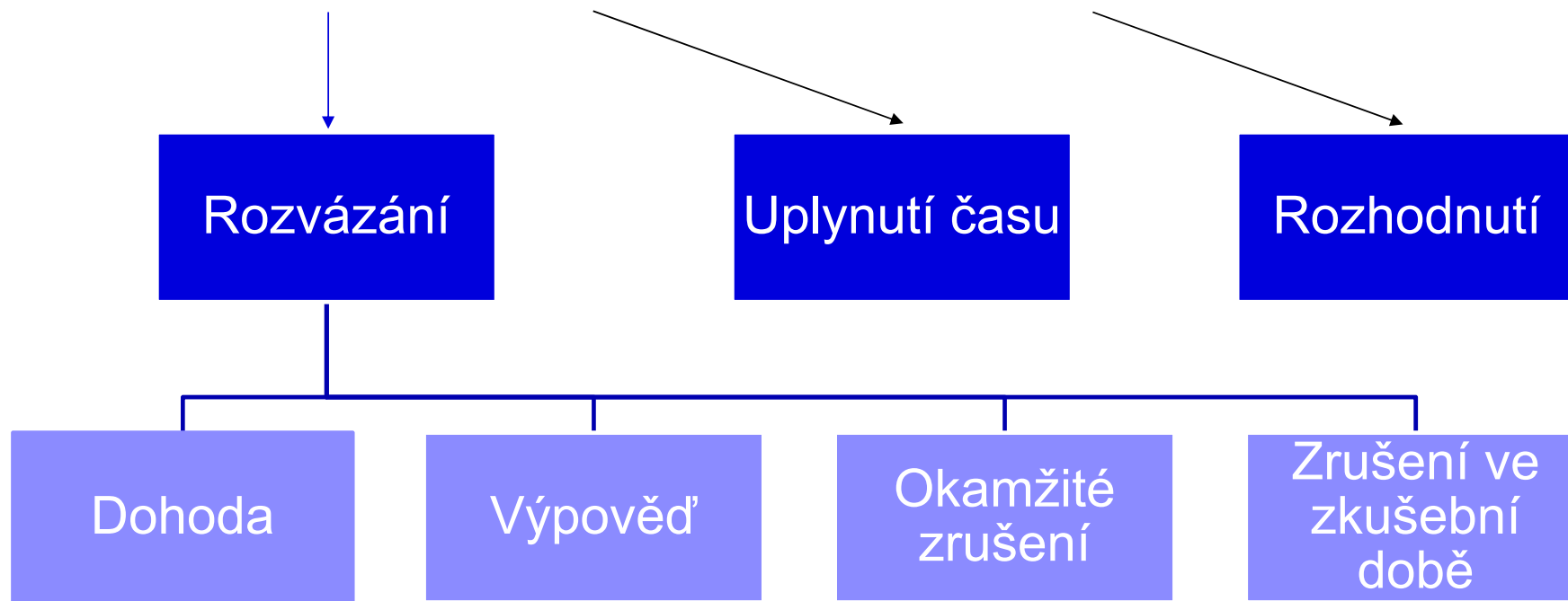
přeložení (§ 43 ZP)

dočasné přidělení (§ 43a ZP)

Skončení pracovního poměru ...

Skončení ...

? Výpověď dohodou

Výpověď ...

- Zaměstnavatel vs. zaměstnanec

- Důvody
 - Organizační
 - Zdravotní
 - Nesplňování požadavků
 - Porušování povinností

- Ochrana před výpovědí

Výpověď ...

- Výpovědní doba
- Odstupné
- Možnost vzít výpověď zpět
- Výpověď ve výpovědní době

Okamžité zrušení pracovního poměru ...

- Důvody jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec
- Z_I
 - Zvlášť hrubé porušení povinností
- Z_c
 - Nepřevedení
 - Nevyplacení mzdy

Použit jen do dvou měsíců !!!

Povinnost k náhradě majetkové škody a nemajetkové újmy

- Zaměstnanec odpovídá jen když škodu zaviní
 - max. 4,5 násobek mzdy
 - !!! Uznání způsobení škody a dohoda o srážkách ze mzdy!!!
- Odpovědnost za ztrátu a za schodek
 - Bez limitace
- Zaměstnavatel odpovídá objektivně
 - Pracovní úraz/nemoc z povolání
 - Majetková škoda

Souvislosti ...

- Zaměstnávání cizinců
- Další pracovněprávní vztahy
- Agenturní zaměstnávání
- Právo na zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti

a řada dalších

Že by nebylo něco jasné ... ?

???

???

???

A co teď ... ???

Pauza ...

Dobrou chuť!

